Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Biblia Latina - Cod. Aug. perg. 154

[Reichenau ?], [14. Jh.]

Liber Iudith

urn:nbn:de:bsz:31-42065

Visual Library

duam castitatis exemplum et
triumphali laude perenniis eam pro
nis declarate. Hanc enim non solum
feminis sed et viris imitabilem dedit
qui castitatis remunerator virtutem
talem tribuit ut invictam
omnibus hominibus vinceret et insuperabi
lem superaret. Explicit prologus. In
cipit liber Judith.

Arphaxat
itaque rex
medorum
subiuga
verat
multas
gentes
imperio
suo. et ipse edificavit civitatem po
tentissimam que appellavit egbata
nis. ex lapidibus quadratis et sectis
fecit muros eius in altitudine cubi
torum lxx. et in latitudine cubitorum
xxx. Turres vero eius posuit in altitu
dine cubitorum c. Per quadrum vero ea
rum latus utrumque vicenorum pedum spa
tio tendebatur. Posuitque portas
eius in altitudine turrium. Et gloriabatur
quasi potens in potentia exercitus sui
et in gloria quadrigarum suarum. Anno igitur
duodecimo regni sui nabuchodonosor
rex assyriorum qui regnabat in ni
nive civitate magna pugnavit
contra arphaxat et optinuit eum in campo
magno qui appellatur ragau circa
eufraten et tygrim et adasan in
campo erioch regis elicorum. Tunc ex
altatum est regnum nabuchodonosor et cor
eius elevatum est. Et misit ad omnes qui
habitabant in cilicia et damasco et
libano et ad gentes que sunt in carmelo et
cedar et inhabitantes galileam et in
campo magno hesdrelon et ad omnes
qui erant in samaria et trans flumen
iordanem usque ad iherusalem et omnem ter
ram iesse quousque perveniatur ad mon
tes ethyopie. Ad hos omnes misit
nuntios nabuchodonosor rex assyriorum.
Qui omnes uno animo contradixerunt.
et remiserunt eos vacuos ac sine
honore abiecerunt. Tunc indignatus
nabuchodonosor rex adversus omnem ter
ram illam iuravit per regnum et
thronum suum quod defenderet se de
omnibus regionibus his. II

Anno tertiodecimo nabuchodonosor
regis vicesima et secunda die
mensis primi factum est verbum in do
mo nabuchodonosor regis assyrio
rum ut defenderet se. Vocavitque
omnes maiores natu omnesque
duces et bellatores suos et habuit cum
eis misterium consilii sui. Dixitque
cogitationem suam in eo esse ut omnem
terram suo subiugaret imperio. Quod
dictum cum placuisset omnibus voca
vit nabuchodonosor rex holofernem prin
cipem militie sue et dixit ei. Egre
dere adversum omne regnum occidentis
et contra eos precipue qui contempserunt
imperium meum. Non parcet oculus tuus
ulli regno omnemque urbem munitam
tam subiugabis mihi. Tunc holofer
nes vocavit duces et magistratus
virtutis assyriorum et dinumeravit
viros in expeditione sicut precepit ei
rex c. xx. milia peditum pugnatorum
et equites sagittarios xii milia.
Omnemque expeditionem suam fecit

preparavit in multitudine innumerabilium ca
melorum cum his que exercitibus suffice
rent copiose. boumque armenta
gregesque ovium quorum non erat nume
rus. Frumentum ex omni syria in tran
situ suo parari constituit. aurum vero et
argentum de domo regis assumpsit
multum nimis. Et profectus est ipse et
omnis exercitus cum quadrigis et equiti
bus et sagittariis. qui cooperuerunt
faciem terre sicut locuste. Cumque
pertransisset fines assyriorum venit
ad montes magnos ange. qui sunt
a sinistro cilicie. Ascenditque omnia
castella eorum et obtinuit omnem
munitionem. Effregit autem civitatem
opinatissimam melothi. predavitque
omnes filios tharsis. et filios ismahel qui
erant contra faciem deserti ad austrum
terre celeon. Et transivit eufraten et venit
ad mesopotamiam. et fregit omnes civita
tes excelsas que erant ibi a torrente
mambre usquequo perveniatur ad ma
re. Et occupavit terminos eius a cili
cia usque ad fines iafeth. qui sunt ad
austrum. Abduxitque omnes filios
madian. et predavit omnem locupleta
tionem eorum omnesque resistentes
sibi occidit in ore gladii. Et post hec de
scendit in campos damasci in diebus
messis. et succendit omnia sata. omnesque
arbores ac vineas fecit incidi. Et
cecidit timor illius super omnes inhabitantes

III

Tunc miserunt. III. etiam
legatos suos universarum urbi
um et provinciarum reges ac principes
syrie scilicet mesopotamie et syrie so
bal et libie atque cilicie. Qui venientes
ad holofernem dixerunt. Desinat
indignatio tua circa nos. Melius est
enim ut viventes serviamus nabuchodonosor
regi magno et subditi simus tibi. quam
morientes cum interitu nostro ipsi servi
tutis nostre dampna patiamur. Omnis
civitas nostra. omnisque possessio. omnes
montes et colles. et campi. armenta
boum. greges ovium. caprarumque equorum
et camelorum. et universe facultates nostre
atque familie in conspectu tuo sunt. sint omnia nostra
sub lege tua. Nos etiam et filii nostri servi
tui sumus. Veni nobis pacificus dominus
et utere servitio nostro sicut placuerit
tibi. Tunc descendit de montibus cum
equitibus in virtute magna. et opti
nuit omnem civitatem et omnem inhabita
tem terram. De universis autem urbibus
assumpsit sibi auxiliarios viros for
tes et electos ad bellum. Tantusque metus
provinciis illis incubuit. ut universarum
urbium habitatores et principes et
honorati simul cum populis exirent in
obviam venienti. excipientes eum cum
coronis et lampadibus. ducentes cho
ros cum tybiis et tympanis. Nec
ista tamen facientes. ferocitatem pecto
ris eius mitigare potuerunt. Nam et
civitates eorum destruxit. et lucos eorum
excidit. Preceperat enim illi nabuchodonosor
rex ut omnes deos terre exterminaret.
videlicet ut ipse solus diceretur deus ab his
nationibus que potuissent holofernis
potentia subiugari. Pertransiens autem
syriam sobal. et omnem apamiam venit
ad ydumeos in terram gabaa. accepitque

ciuitates eoꝝ· ⁊ sedit ibi p xxx dies.
In quibꝫ diebꝫ adunari p̄cepit omnem
exercitum uirtutis sue. IIII
Tunc audientes hec filii isrl'· qui
habitabant in t̄ra iuda· timu
erunt ualde a facie eius. Tremor ⁊
horror inuasit sensus eoꝝ ne hoc faceret
ierlm ⁊ templo dn̄i· qd̄ fecerat ciuitati
bꝫ ceteris ⁊ templis eaꝝ. Et miserunt
in omnem samariam p circuitum usq; ie
richo· ⁊ p̄occupauerunt omnes uertices mo
ntium. Et muris circumdederunt uicos
suos· ⁊ congregauerunt frumenta in p̄pa
ratione pugne. Sacerdos etiam eliachim
scripsit ad uniuersos qui erant contra esdre
lon que est contra faciem campi magni iuxta
dothaym· ⁊ uniuersis p quos transitus
esse poterat ad ierlm· ⁊ illic ibi custodi
rent ubi angustum iter esse poterat
inter montes. Et fecerunt filii isrl' secundum
qd̄ constituerat eis sacerdos dn̄i elia
chim. Et clamauit omnis pp̄ls ad dn̄m
instantia magna· ⁊ humiliauerunt
animas suas in ieiuniis· ipsi ⁊ mu
lieres eoꝝ. Et induerunt se sacerdo
tes ciliciis· ⁊ infantes p̄strauerunt
contra faciem templi· ⁊ altare dn̄i operu
erunt cilicio. Et clamauerunt ad dn̄m
isrl' unanimiter· ne darentur in p̄dam
infantes eoꝝ· ⁊ uxores eoꝝ in diui
sionem· ⁊ ciuitates eoꝝ in exterminium
⁊ sancta eoꝝ in pollutionem. Et eliachim
sacerdos dn̄i magnus circuiuit omnem
isrl'· allocutusq; est eos dicens. Scitote
quoniam exaudiet dn̄s p̄ces uestras si ma
nentes p̄manseritis in ieiuniis ⁊
orationibꝫ in conspectu dn̄i. Memores esto
te moysi serui dn̄i qui amalech con
fidentem in uirtute sua ⁊ in potentia

ut obtinerent ascens' montiu
p q's uia ee potat in' mōtes

sua ⁊ in exercitu suo ⁊ in clipeis suis
non ferro pugnando· sed p̄cibꝫ sanctis
orando deiecit. Sic erunt uniuersi
hostes isrl'· si p̄seueraueritis in hoc opere
qd̄ cepistis. Ad hanc ergo exhortationem
eius dep̄cantes dn̄m· p̄manebant
in conspectu dn̄i· ita ut etiam hii qui ho
locausta dn̄o offerebant· p̄cincti
ciliciis offerent domino sacrificia· ⁊
erat cinis sup capita eoꝝ. Et ex toto
corde suo omnes orabant dn̄m· ut
uisitaret p̄plm suum isrl'. V
Annunciatumq; est holoferni p̄n
cipi militie assyrioꝝ· qd̄ filii
isrl' p̄pararent se ad resistendum· ac
montium itinera conclusissent· ⁊ furore
nimio exarsit in iracundia magna.
Vocauitq; omnes p̄ncipes moab ⁊
duces amon· ⁊ dixit eis. Dicite mihi
quis sit p̄pls iste qui montana obsidet·
aut que ⁊ quales ⁊ quante sint ciuitates eoꝝ·
que etiam sit uirtus eoꝝ· aut que sit multitudo
eoꝝ· uel quis rex militie illoꝝ· ⁊ quare
p̄ omnibꝫ qui habitant in oriente isti con
tempserunt me· ⁊ non exierunt obuiam
nobis ut susciperent nos cum pace. Tunc
achior dux omnium filioꝝ amon· respon
dens ait. Si dignaris audire me dn̄e
mi· dicam ueritatem in conspectu tuo
de p̄plo isto qui in montanis habitat· ⁊ non
egredietur uerbum falsum ex ore meo. Populus
iste ex p̄genie chaldeoꝝ est. Hic p̄
mum in mesopotamia habitauit· quoniam
noluerunt sequi deos patrum suoꝝ qui erant
in terra chaldeoꝝ. Deserentes itaq; ceri
monias patrum suoꝝ que in multitudine
deoꝝ erant· unum deum celi coluerunt.
Qui ⁊ p̄cepit eis ut exirent inde
⁊ habitarent in charran. Cumq; operu

sed omnem terram fames descenderunt
in egyptum · illicque per quadringentos
annos sic multiplicati sunt ut dinu
merari eorum non posset exercitus · Cumque
gravaret eos rex egipti · atque in e
dificationibus urbium suarum in lu
to et latere subiugasset eos · clamave
runt ad dominum suum · et percussit totam
terram egypti · plagis variis · Cumque
eiecissent eos a se egiptii · et cessas
set plaga ab eis · et iterum eos vellent
capere · et ad suum servitium revoca
re · fugientibus hiis deus celi mare
aperuit · ita ut hinc inde aque quasi
muri solidarentur · et isti sicco pede
fundum maris perambulando tran
sierunt · In quo loco dum innumerabilis
exercitus egyptiorum eos persequeretur · ita
aquis coopertus est · ita ut non rema
neret · vel unus qui factum posteris nun
tiaret · Egressus etiam mare rubrum
deserta syna montis occupaverunt
in quibus numquam homo habitare potuit
vel filius hominis requievit · Illic fon
tes amari obdulcati sunt eis ad
bibendum · et per annos · xl · annonam de
celo consecuti sunt · Ubicumque ingressi
sunt sine arcu et sagitta · et absque
scuto et gladio deus eorum pro eis pugna
vit · et non fuit qui insultaret populo
isti · nisi quando recessit a cultu domini
dei sui · Quotienscumque autem preter ipsum
deum suum alterum coluerunt · dati sunt
in predam · et in gladium et in obprobri
um · Quotienscumque autem penituerunt
se recessisse a cultura dei sui
dedit eis deus celi virtutem resistendi ·
Denique chananeum regem et iebuseum
et ferezeum et etheum · et eveum · et

amorreum · et omnes potentes in esebon
prostraverunt · et terras eorum et civitates
eorum ipsi possederunt · Et usque dum non
peccarent in conspectu dei sui · erat cum
illis bona · Deus enim illorum odit iniquita
tem · Nam et ante hos annos cum re
cessissent a via quam dederat illis deus ut
ambularent in ea · exterminati sunt preliis
multis a nationibus · et plurimi eorum cap
tivi ducti sunt · in terram non suam · Nuper
autem reversi ad dominum deum suum ex dispersi
one qua dispersi fuerant adunati sunt
et ascenderunt montana hec omnia · et iterum pos
sident ierusalem ubi sunt sancta eorum · Nunc
ergo domine mi perquire · si est aliqua iniquitas
illorum in conspectu dei eorum · et ascendamus
ad illos · quoniam tradens tradet illos deus
eorum tibi · et subiugati erunt sub iugo po
tentie tue · Si vero non est offensio populi
huius coram deo suo · non poterimus resistere
illis · quoniam deus eorum defendet illos · et erimus
in obprobrium universe terre · Et factum est
cum cessasset loqui achior verba hec ·
irati sunt omnes magnates holofer
nis · et cogitabant interficere eum · di
centes ad alterutrum · Quis est iste qui filios
israel dicit posse resistere regi nabuch
et exercitibus eius · homines inermes et
sine virtute et sine peritia artis pugne ·
Ut ergo cognoscat achior quoniam fallit
nos · ascendemus in montana · et cum
capti fuerint potentes eorum · tunc cum
eisdem transverberabit gladio · ut sciat
omnis gens quoniam nabuchodonosor deus terre
est et preter ipsum alius non est · VI

Factum est autem cum cessassent loqui
indignatus holofernes vehe
menter · dixit ad achior · Quis es tu
achior · Quoniam prophetasti nobis dicens quod

gens isrl' defendatur a deo suo. ut osten
dam tibi quoniam non est deus nisi nabuchodonoso-
r. Cum percusserimus eos omnes sicut hominem
unum. tunc et ipse cum illis assyriorum gla
dio interibis. et omnis isrl' tecum perditione
disperiet. et probabis quod nabuchodonosor dominus
sit universe terre. Tuncque gladius mili
tie mee transiet per latera tua. et confixus
cades inter vulneratos isrl'. et non respi
rabis ultra donec extermineris cum
illis. Porro autem si prophetiam tuam veram
existimas. non concidat vultus tuus.
et pallor qui faciem tuam obtinuit
abscedat a te. si verba mea hec putas
impleri non posse. Ut autem noveris quia simul
cum illis hec experieris. ecce ex hac hora
illorum populo sociaberis. ut dum dignas
mei gladii penas exceperint. ipse simul
ultioni subiaceas. Tunc holofernes
precepit servis suis ut comprehenderent a
chior. et ducerent eum in bethuliam.
et traderent eum in manus filiorum isrl'.
Et accipientes eum servi holofernis
profecti sunt per campestria. Sed cum appropinquas
sent ad montana. exierunt obviam
eis fundibularii. Illi autem divertentes
a latere montis. ligaverunt achior ad
arborem manibus et pedibus. et sic vinctum
de restibus dimiserunt eum. et reversi sunt
ad dominum suum. Porro filii isrl' descenden
tes de bethulia venerunt ad eum. Quem
solventes duxerunt ad bethuliam. atque
in medium populi illum statuentes percon
tati sunt quid rerum esset quod illum vinctum
assyrii reliquissent. In diebus illis erant
illic principes. ozias filius micha.
ex tribu symeon. et charmi. qui et
gothoniel. In medio itaque seniorum
et in conspectu omnium. achior dixit omnia que

locutus ipse fuerat ab holoferne interro
gatus. et qualiter populus holofernis vo
luisset propter hoc verbum interficere eum. et
quemadmodum ipse holofernes iratus iusserit
eum israelitis hac de causa tradi. ut
cum vicerit filios isrl'. tunc etiam et
ipsum achior diversis iubeat supplici
is interire. propter hoc quod dixisset deus celi defen
sor eorum est. Cumque universa achior ex
posuisset. omnis populus cecidit in faciem
adorans dominum. et communi lamentatione
et fletu unanimes preces suas deo
effuderunt dicentes. Domine deus celi et
terre intuere superbiam eorum. et re
spice ad nostram humilitatem. et faciem
sanctorum tuorum attende. et ostende quoniam non
derelinquis presumentes de te. et presumentes
de se. et de sua virtute gloriantes humili
as. Finitoque fletu. et per totum diem
populorum oratione completa. consolati sunt
achior dicentes. Deus patrum nostrorum cu
ius tu virtutem predicasti. ipse tibi hanc dabit
vicissitudinem. ut eorum magis tu
interitum videas. Cum vero dederit do
minus deus noster hanc libertatem servis suis
sit et tecum deus in medio nostri. ut sicut
placuerit tibi. ita cum tuis omnibus converseris.
Tunc ozias finito consilio suscepit
eum in domum suam. et fecit cenam ma
gnam. Et vocatis omnibus presbyteris simul
expleto ieiunio refecerunt. Postea
vero convocatus omnis populus. et per totam noctem
intra ecclesiam oraverunt petentes auxi
lium a deo israhel.

VII

Holofernes autem altera die precepit
exercitibus suis ut ascenderent
contra bethuliam. Erant autem pedites
bellatorum c. xx. milia. et equites xx
duo milia. preter preparationes virorum

illorum quos occupauerat captiuitas et
adducti fuerant de prouinciis et urbibus
uniuerse iuuentutis. Omnes pariter
parauerunt se ad pugnam contra filios israel.
Et uenerunt per crepidinem montis usque
ad apicem qui respicit dothaim a lo
co qui dicitur belma usque ad chelmon
qui est contra hesdrelon. Filii autem israel ut
uiderunt multitudinem illorum prostrave
runt se super terram mittentes cinerem
super capita sua unanimes orantes
ut deus israel misericordiam suam super populum
suum. Et assumentes arma sua bellica
sederunt per loca que angusti itineris tra
mitem dirigunt inter montuosa et
erant custodientes ea tota die et no
cte. Porro holofernes dum circuiret
per gyrum reperit quod fons qui influe
bat aqueductum illorum a parte au
strali extra ciuitatem dirigeret et
incidi precepit aqueductum eorum. Erant
tamen non longe a muris fontes ex quibus
furtim uidebantur haurire aquam
ad refocillandum potius quam ad potandum.
Sed filii amon et moab accesserunt
ad holofernem dicentes. Filii israel
non lancea nec sagitta confidunt sed
montes defendunt illos et muni
unt illos colles in precipitio consti
tuti. Ut ergo sine congressione pugne pos
sis superare eos pone custodes fontium
ut non hauriant ex eis et sine gladio
interficies eos uel certe fatigati tra
dent ciuitatem suam quam putant in mon
tibus positam superari non posse. Et pla
cuerunt uerba hec coram holoferne
et coram satellitibus eius et constituit
per gyrum centenarios per singulos
fontes. Cumque ista custodia per die

xx. fuisset expleta defecerunt cisterne
et collectiones aquarum omnibus habitantibus
in bethulia ita ut non esset intra ciuitatem
unde satiarentur uel una die quia ad
mensuram dabatur populis aqua cottidie.
Tunc ad oziam congregati omnes uiri
femineque et iuuenes et senes et par
uuli simul omnes una uoce dixerunt.
Iudicet deus inter nos et te quoniam fecisti
in nos mala nolens loqui pacifice
cum assyriis et propter hoc uendidit nos
deus in manibus eorum et ideo non est qui adiu
uet cum prosternamur ante oculos
eorum in siti et perditione magna. Et nunc
congregate uniuersos qui in ciuitate sunt ut
sponte nos tradamus omnes populo
holofernis. Melius est enim ut captiui
benedicamus dominum uiuentes quam moriamur
et simus in obprobrium omni carni cum
uiderimus uxores nostras et infantes
et filios nostros morientes ante oculos
nostros. Contestamur hodie celum et terram
et deum patrum nostrorum qui ulciscitur nos secundum
peccata nostra ut iam tradatis ciuitatem
in manu militie holofernis et sit fi
nis noster breuis in ore gladii qui longior
efficitur in ariditate sitis. Et cum hec
dixissent factus est fletus et ululatus ma
gnus in ecclesia ab omnibus et per multas
horas una uoce clamauerunt ad deum
dicentes. Peccauimus cum patribus nostris
iniuste egimus iniquitatem fecimus. Tu
quia pius es miserere nostri aut in tuo fla
gello uindica iniquitates nostras et
noli tradere confitentes te populo
qui ignorat te ut non dicant gentes
ubi est deus eorum. Et cum fatigati his
clamoribus et his fletibus lassati silu
issent exurgens ozias infusus lacrimis

dixit. Equo animo estote fratres et hos
v. dies expectemus a domino misericordiam.
Forsitan enim indignationem suam ab
scindet et dabit gloriam nomini suo. Si autem
transactis v. diebus non venerit adiuto
rium faciemus haec verba que locuti estis.

VIII

Et factum est cum audisset
Iudith vidua haec verba que
erat filia Merari filii Idox filii Io
seph filii Ozie filii Elai filii Am
nor filii Gedeon filii Raphom filii
Achitob filii Melchie filii Enan
filii Nathanie filii Salathiel filii
Symeon filii Ruben. Et vir eius fuit
Manasses qui mortuus est in diebus
messis hordeacee. Instabat enim super
alligantes manipulos in campo et
venit estus super caput eius et mortuus est
in Bethulia civitate sua et sepultus est
illic cum patribus suis. Erat autem Iudith
relicta eius vidua iam annis tribus
et mensibus vi. Et in superioribus domus
sue fecit sibi secretum cubiculum
in quo cum puellis suis clausa mo
rabatur. Et habens super lumbos suos
cilicium ieiunabat omnibus diebus vi
te sue preter sabbata et neomenias
et festa domus Israel. Erat autem eleganti
aspectu nimis. Cui vir suus reliquerat
divitias multas et familiam copiosam
ac possessiones armentis boum et gregibus
ovium plenas. Et erat haec in omnibus fa
mosissima quoniam timebat dominum valde
nec erat qui loqueretur de illa verbum
malum. Haec itaque cum audisset quoniam Ozi
as promisisset quod transacto die quinto tra
deret civitatem, misit ad presbyteros Chabri
et Charmi. Et venerunt ad illam et dixit
illis. Quod est verbum in quo consensit Ozias ut

tradat civitatem Assyriis si intra v. dies
non venerit vobis adiutorium. Non est iste
sermo qui misericordiam provocet sed potius qui
iram excitet et furorem accendat. Po
suistis vos tempus miserationis domini et
in arbitrium vestrum diem constituistis ei.
Sed quia patiens est dominus in hoc ipso peniteamus
et indulgentiam eius fusis lacrimis po
stulemus. Non enim quasi homo sic deus commina
bitur neque sicut filius hominis ad iracundiam
inflammabitur. Et ideo humiliemus illi animas
nostras et in spiritu constituti humiliato servien
tes illi dicamus flentes domino ut secundum
suam voluntatem sic faciat nobiscum misericordiam
suam. ut sicut conturbatum est cor nostrum
in superbia eorum ita etiam de nostra hu
militate gloriemur. quoniam non secuti sumus pecca
ta patrum nostrorum qui dereliquerunt deum suum
et adoraverunt deos alienos. pro quo scele
dati sunt in gladium et in rapinam et in
confusionem inimicis suis. Nos autem
alterum deum nescimus preter ipsum. Expe
ctemus humiles consolationem eius et exquiret
sanguinem nostrum de afflictionibus ini
micorum nostrorum et humiliabit omnes gentes
quecumque insurgunt contra nos et faciet
illas sine honore dominus deus noster. Et nunc fratres
quoniam vos qui estis presbyteri in populo dei et ex
vobis pendet anima illorum ad eloquium ve
strum corda eorum erigite ut memo
res sint quia temptati sunt patres nostri
ut probarentur si vere colerent deum suum.
Memores esse debent quomodo pater noster
Abraham temptatus est et per multas tri
bulationes probatus dei amicus effectus
est. Sic Ysaac sic Iacob sic Moyses
et omnes qui placuerunt deo per multas
tribulationes transierunt fideles. Illi autem
qui temptationes non susceperunt cum timore

domini in patientiam suam et impro-
perium murmurationis sue contra dominum protule-
runt exterminati sunt ab exterminato-
re et a serpentibus perierunt. Et nos
ergo non ulciscamur nos pro his que pa-
timur sed reputantes peccatis nostris hec
ipsa minora esse supplicia. Flagella
domini quibus quasi servi corripimur ad emen-
dationem et non ad perditionem nostram e-
venisse credamus. Et dixerunt illi Ozi-
as et presbiteri. Omnia que locuta es vera sunt
et non est in sermonibus tuis ulla repre-
hensio. Nunc ergo ora pro nobis quoniam
mulier sancta es et timens deum. Et
dixit illis Iudith. Sicut quod locuta
sum verum esse cognoscitis ita quod facere
disposui probate si ex deo est et orate
ut firmum faciat consilium meum deus.
Stabitis vos ad portam nocte i-
sta et ego exeam cum abra mea et
orate ut sicut dixistis in diebus v.
respiciat deus populum suum israel. Vos
autem nolo ut scrutemini actum meum
et usque dum renuntiem vobis nichil
aliud fiat nisi oratio pro me ad dominum
deum nostrum. Et dixit ad eam Ozias
princeps iudee. Vade in pace et dominus
sit tecum in ultionem inimicorum nostrorum.
Et revertentes abierunt. IX

Quibus abscedentibus Iudith
ingressa est oratorium suum et
induens se cilicio posuit cinerem super
caput suum et prosternens se domino cla-
mavit ad dominum dicens. Domine deus pa-
tris mei Symeon qui dedisti illi
gladium in defensionem alienige-
narum qui violatores extiterunt in
coinquinatione sua et denudaverunt
femur virginis in confusionem et dedi-
sti mulieres eorum in predam et filias eorum
in captivitatem et omnem predam in divisio-
nem servis tuis qui zelaverunt zelum
tuum. Subveni queso te domine deus meus mihi vi-
due. Tu enim fecisti priora et illa post
illa cogitasti et hoc factum est quod ipse volu-
isti. Omnes enim vie tue parate sunt et tua
iudicia in providentia tua posuisti.
Respice castra assyriorum nunc sicut tunc
castra egyptiorum videre dignatus es
quando post servos tuos armati currebant
confidentes in quadrigis et in equitatu
suo et in multitudine bellatorum. Sed
aspexisti super castra eorum et tenebre
fatigaverunt eos. Tenuit pedes eorum
abyssus et aque operuerunt eos. Sic
fiant et isti domine qui confidunt in multitudine
sua et in curribus suis et in contis et in
scutis et sagittis suis et in lanceis
gloriantur et nesciunt quia tu ipse es deus
noster qui conteris bella ab initio et dominus
nomen est tibi. Erige brachium tuum sicut
ab initio et allide virtutem illorum in vir-
tute tua. Cadat virtus eorum in iracun-
dia tua qui promittunt se violare
sancta tua et polluere tabernaculum no-
minis tui et deicere gladio suo
cornu altaris tui. Fac domine ut gla-
dio proprio eius superbia amputetur.
Capiatur laqueo oculorum suorum in me
et percuties eum ex labiis caritatis
mee. Da mihi in animo constantiam ut
contempnam illum et virtutem ut e-
vertam illum. Erit enim hoc memoria-
le nominis tui cum manus femine deie-
cerit eum. Non enim in multitudine est
virtus tua domine neque in equorum viribus
voluntas tua. Nec superbi ab ini-
tio placuerunt tibi sed humilium et mansue-

tor et semper placuit deprecatio. Deus
celorum creator aquarum et dominus totius
creature exaudi me miseram depre-
cantem et de tua misericordia presumentem. Memen-
to domine testamenti tui et da verbum in ore
meo et in corde meo consilium corrobora,
ut domus tua in tua sanctificatione per-
maneat et omnes gentes agnoscant
quia tu es deus et non est alius preter te. X
Factum est autem cum cessasset clama-
re ad dominum surrexit de loco quo
iacuerat prostrata coram domino. Voca-
vitque abram suam et descendens in do-
mum suam abstulit a se cilicium et exuit
se vestibus viduitatis sue. Et lavit
corpus suum et unxit se myrro optimo.
Et discriminavit crinem capitis sui
et imposuit mitram super caput suum. Et in-
duit se vestibus iocunditatis sue
induitque sandalia pedibus suis. As-
sumpsitque dextraliola et lilia et inaures
et anulos et omnibus ornamentis suis or-
navit se. Cui etiam dominus contulit splen-
dorem, quoniam omnis ista compositio non ex
libidine sed ex virtute pendebat.
Et ideo dominus hanc in illam pulchritudinem
ampliavit, ut incomparabili decore omnium
oculis appareret. Imposuit itaque abre
sue ascopam vini et vas olei et po-
lentam et palatas et panes et case-
um et profecta est. Cumque venissent
ad portam civitatis, invenerunt expecta-
tem oziam et presbiteros civitatis. Qui
cum vidissent eam stupentes mira-
ti sunt nimis pulchritudinem eius. Nichil
tamen interrogantes eam dimiserunt
transire dicentes. Deus patrum nostrorum det
tibi gratiam et omne consilium tui cordis
sua virtute corroboret, ut te glori-
etur super te ierusalem et sit nomen tuum in numero
sanctorum et iustorum. Et dixerunt hii qui
illic erant omnes una voce. Fiat fiat.
Iudith vero orans dominum transiit portas
ipsa et abra eius. Factum est autem cum de-
scenderet montem circa ortum diei, occur-
rerunt ei exploratores assyriorum
et tenuerunt eam dicentes. Unde venis
aut quo vadis? Que respondit. Filia
sum hebreorum. Ideo ego fugi a facie
eorum quoniam futurum agnovi quod dentur
vobis in depredationem pro eo quod contem-
pnentes vos noluerunt ultro tradere
se ipsos ut invenirent misericordiam in conspectu
vestro. Hac de causa cogitavi mecum dicens.
Vadam ad faciem principis holofer-
nis ut indicem illi secreta eorum et
ostendam illi quo aditu possit obti-
nere eos, ita ut non cadat vir unus de exer-
citu eius. Et cum audissent viri illi
verba eius considerabant faciem eius et
erat in oculis eorum stupor quoniam mirabantur
pulchritudinem eius nimis. Et
dixerunt ad eam. Conservasti animam
tuam eo quod tale repperisti consilium
ut descenderes ad dominum nostrum. Hoc autem
scias quoniam cum steteris in conspectu eius bene tibi fa-
ciet et eris gratissima in corde eius.
Duxeruntque illam ad tabernaculum
holofernis [gap] nunciantes eam. Cumque
intrasset ante faciem eius statim captus
est in oculis suis holofernes. Dixe-
runtque ad eum satellites eius. Quis contempnat
populum hebreorum qui tam decoras mu-
lieres habent ut non pro his merito pug-
nare contra eos debeamus.
Videns itaque iudith holofernem
sedentem in conopeo quod erat
ex purpura et auro et smaragdo et la-

pidibus pretiosis intextum. Et cum in
faciem eius intendisset, adoravit eum,
prosternens se super terram. Et levave-
runt illam servi Holofernis, iu-
bente domino suo. Tunc Holofernes XI
dixit ei: Equo animo esto, et noli pa-
vere in corde tuo: quoniam ego numquam nocui
viro qui voluit servire Nabuchodonosor
regi. Populus autem tuus si non contempsisset me,
non levassem lanceam meam super illum.
Nunc autem dic mihi, qua ex causa recessisti ab
illis, et placuit tibi ut venires ad nos.
Et dixit illi Iudith: Sume verba
ancille tue: quoniam si secutus fueris verba
ancille tue, perfectam rem faciet
dominus tecum. Vivit enim Nabuchodonosor rex ter-
re, et vivit virtus eius que est in te ad
correptionem omnium animarum errantium:
quoniam non solum homines serviunt illi
per te, sed et bestie agri obtemperant
illi. Nuntiatur enim industria animi tui
universis gentibus, et indicatum est omni
seculo quoniam tu solus bonus et potens es
in omni regno eius, et disciplina tua omnibus
provinciis predicatur. Nec hoc latet quod
locutus est Achior, nec illud ignora-
tur quod ei iusseris evenire. Constat
enim deum nostrum sic peccatis esse offensum, ut
mandaverit per prophetas suos ad populum
quod tradet eum pro peccatis suis. Et quoniam
sciunt se offendisse deum suum filii Israel,
tremor tuus super ipsos est. Insuper etiam
fames invasit eos, et ab ariditate
aque iam inter mortuos computantur.
Denique hoc ordinant ut interficiant
pecora sua, et sanguinem eorum bibant:
et sancta domini dei sui, que precepit deus non
contingi, in frumento, vino et oleo, hec co-
gitaverunt impendere, et volunt consu-
mere que nec manibus deberent contingere.
Ergo quoniam hec faciunt, certum est quod in per-
ditionem dabuntur. Quod ego ancilla
tua cognoscens, fugi ab illis, et misit
me dominus hoc ipsum nuntiare tibi. Ego enim an-
cilla tua deum colo, etiam nunc apud te. Et
exiet ancilla tua, et orabo deum, et dicet
mihi quando eis reddat peccatum suum. Et veni-
ens nuntiabo tibi, ita ut et ego addu-
cam te per mediam Ierusalem, et habebis
omnem populum Israel sicut oves quibus non
est pastor, et non latrabit vel unus canis contra te:
quoniam hec mihi dicta sunt per providentiam dei.
Et quoniam iratus est illis deus, hoc ipsum mis-
sa sum nuntiare tibi. Placuerunt autem
verba hec coram Holoferne et coram pu-
eris eius, et mirabantur ad sapien-
tiam eius. Et dicebant alter ad alterum: Non
est talis mulier super terram in aspectu,
in pulchritudine, et in sensu verborum.
Et dixit ad illam Holofernes: Bene
fecit deus qui misit te ante populum, ut
tu des illum in manibus nostris. Et quoniam
bona est promissio tua, si fecerit mihi hoc deus
tuus, erit et meus deus, et tu in domo Na-
buchodonosor magna eris, et nomen tuum
nominabitur in universa terra. XII

Tunc iussit eam introire ubi
repositi erant thesauri eius,
et iussit illic manere eam, et constituit
quid daretur ei de convivio suo. Cui re-
spondit Iudith et dixit: Nunc non po-
tero manducare ex his que mihi precipis
tribui, ne veniat super me offensio.
Ex his autem que mihi detuli manducabo.
Cui Holofernes ait: Si defecerint tibi
ista que tecum detulisti, quid faciemus tibi?
Et dixit Iudith: Vivit anima tua, domine
mi, quoniam non expendet omnia hec ancilla

tua. donec faciat deus in manu mea hec
que cogitavi. Et induxerunt illam sin
eius in tabernaculum quo preparat
et petiit dum introiret ut daret ei
copia nocte et ante lucem egrediendi
foras ad orationem et deprecandi dominum. Et
precepit cubiculariis suis. ut sicut
placeret illi exiret et introiret ad oran
dum deum suum per triduum. Et exibat
noctibus in vallem bethulie et bapti
zabat se in fonte aque. et ut ascende
bat. orabat dominum deum israel ut diri
geret viam eius ad liberationem popu
li sui. Et introiens munda manebat
in tabernaculo. usque dum acciperet escam
suam in vesperam. Et factum est in quarto die ho
lofernes. fecit cenam servis suis. et
dixit ad vagao eunuchum suum. Va
de et suade hebream illam ut sponte
consentiat habitare mecum. Fedum est enim
apud assyrios. si femina irrideat virum
agendo ut immunis transeat ab eo. Tunc
introivit vagao ad iudith. et dixit ei.
Non vereatur bona puella introire ad
dominum meum ut honorificetur ante faciem
eius. et manducet cum eo. et bibat vi
num in iocunditate. Cui iudith respondit.
Que ego sum ut contradicam domino meo.
Omne quod erit ante oculos eius bonum et
optimum faciam. Quicquid autem illi pla
cuerit. hoc michi erit optimum omnibus diebus vi
te mee. Et surrexit et ornavit se vesti
mento suo. et ingressa stetit ante faciem eius.
Cor autem holofernis concussum est. erat
enim ardens in concupiscentia eius. Et dixit ad
ad eam holofernes. Bibe nunc et accumbe
in iocunditate. quoniam invenisti gratiam coram
me. Et dixit iudith. Bibam domine quoniam
magnificata est anima mea hodie pre
omnibus diebus vite mee. Et accepit
et manducavit et bibit coram ipso
ea que paraverat illi ancilla eius.
Et iocundus factus est holofernes ad
illam. bibitque vinum multum nimis
quantum numquam biberat in vita sua.

XIII

Ut autem sero factum est. festi
naverunt servi illius ad hospi
tia sua. Et conclusit vagao ostia
cubiculi. et abiit. Erant enim omnes
fatigati a vino. Eratque iudith so
la in cubiculo. Porro holofernes
iacebat in lecto. nimia ebrietate
sopitus. Dixitque iudith puelle sue.
ut staret foras ante cubiculum et ob
servaret. Stetitque iudith ante lectum
orans cum lacrimis. et labiorum mo
tu in silentio dicens. Confirma me
domine deus israel. et respice in hac hora
ad opera manuum mearum. ut sicut pro
misisti ierusalem civitatem tuam erigas.
et hoc quod credens per te posse fieri cogitavi
perficiam. Et cum hoc dixisset accessit
ad columpnam que erat ad caput lectu
li eius. et pugionem eius qui in ea li
gatus pendebat exsolvit. Cumque
evaginasset illum apprehendit comam
capitis eius. et ait. Confirma me
domine deus israel in hac hora. Et percussit bis
in cervicem eius. et abscidit caput eius.
Et abstulit conopeum eius a colump
nis. et evolvit corpus eius truncum. Et
post pusillum. exivit et tradidit
caput holofernis ancille sue. et iussit
ut mitteret illud in peram suam. Et exi
erunt due secundum consuetudinem suam
quasi ad orationem. et transierunt castra. et
girantes vallem venerunt ad portam
civitatis. Et dixit iudith a longe cu

diebus nimorum. Aperite portas quoniam nobiscum
est deus qui fecit virtutem in israel. Et
factum est cum audissent viri vocem eius
vocaverunt presbyteros civitatis. Et concurre-
runt ad eam omnes a minimo usque
ad maximum quoniam speraverunt eam iam
non esse venturam. Et accendentes lumi-
naria congiraverunt circa eam universi. Il-
la autem ascendens in eminentiorem locum
iussit fieri silentium. Cumque tacuissent
omnes dixit iudith. Laudate dominum deum
nostrum qui non deseruit sperantes in se.
Et in me ancilla sua adimplevit misericordiam
suam quam promisit domui israel. Et inter-
fecit in manu mea hostem populi sui
in hac nocte. Et proferens de pera ca-
put holofernis ostendit illis dicens.
Ecce caput holofernis principis mili-
tie assyriorum et ecce conopeum illius
in quo recumbebat in ebrietate sua
ubi et per manum femine percussit illum
dominus deus noster. Vivit autem ipse dominus quoniam custo-
divit me angelus eius et hinc euntem
et ibi commorantem et inde huc revertentem.
Et non permisit me ancillam suam dominus
coinquinari sed sine pollutione peccati re-
vocavit me vobis gaudentem in victo-
ria sua in evasione mea in liberati-
one vestra. Confitemini illi omnes quoniam
bonus quoniam in seculum misericordia eius. Uni-
versi autem adorantes dominum dixerunt ad
eam. Benedixit te dominus in virtute sua
qui per te ad nichilum redegit inimi-
cos nostros. Porro ozias princeps populi
israel dixit ad eam. Benedicta es tu
filia a domino deo excelso pre omnibus mu-
lieribus super terram. Benedictus dominus
qui creavit celum et terram qui te di-
rexit in vulnere capitis principis ini-

micorum nostrorum. Quia hodie nomen tuum ita
magnificavit ut non recedat laus tu-
a de ore hominum qui memores fuerint
virtutis domini in eternum pro quibus non
pepercisti anime tue propter angustias
et tribulationes generis tui sed subvenisti
ruine ante conspectum dei nostri. Et dixit omnis
populus. Fiat fiat. Porro achior vocatus
venit. Et dixit ei + Deus israel cui tu te- iudith +
stimonium dedisti quod ulciscatur se de
inimicis suis ipse caput omnium incredu-
lorum incidit in hac nocte in manu mea.
Et ut probes quia ita sit ecce caput holofer-
nis qui in contemptu superbie sue deum
israel contempsit et tibi interitum minaba-
tur dicens. Cum captus fuerit populus israel
gladio perforari precipiam latera tua.
Videns autem achior caput holofernis
angustiatus pre pavore cecidit in faciem
super terram et estuavit anima eius. Postea
vero quam resumpto spiritu recreatus est pro-
cidit ad pedes eius et adoravit eam
et dixit. Benedicta tu a deo tuo in omni taber-
naculo iacob quoniam in omni gente que audi-
erit nomen tuum magnificabitur deus is-
rahel super te.

XIIII

Dixit autem iudith ad omnem populum.
Audite me fratres mei. Suspen-
dite caput hoc super muros nostros. Et erit
cum exierit sol accipiat unusquisque
arma sua et exite cum impetu non ut
descendatis deorsum sed quasi impetum
facientes. Tunc exploratores necesse
erit ut fugiant ad principem suum
excitandum ad pugnam. Cumque du-
ces eorum cucurrerint ad tabernaculum
holofernis et invenerint eum truncum
in suo sanguine volutatum decidet super
eos timor. Cumque cognoverint fuge-

eos. ne post eos securi quoniam deus conteret
eos sub pedibus uestris. Tunc achior ui
dens uirtutem quam fecit deus israel re
licto gentilitatis ritu credidit deo.
et circumcidit carnem preputii sui. et
appositus est ad populum israel. et omnis
successio generis eius usque in hodiernum
diem. Mox autem ut ortus est dies sus
penderunt super muros caput holo
fernis. accepitque unusquisque uir ar
ma sua. et egressi sunt cum grandi stre
pitu et ululatu. Quod uidentes ex
ploratores. ad tabernaculum cucurrerunt.
Porro hii qui in tabernaculo erant
uenientes et ante ingressum cubiculi
perstrepentes. excitandi gratia inquie
tudinem arte moliebantur. ut non ab
excitantibus sed a sonantibus holofer
nes euigilaret. Nullus enim aude
bat cubiculum uirtutis assyriorum
pulsando aut intrando aperire. Sed
cum uenissent duces eius et tribuni
et uniuersi maiores exercitus regis as
syriorum. dixerunt cubiculariis. In
trate et excitate illum. quoniam egressi
mures de cauernis suis. ausi sunt
prouocare nos ad prelium. Tunc ingres
sus uagao eunuchus. stetit ante
cortinam cubiculi eius et plausum
fecit manibus suis. Suspicabatur
enim illum cum iudith dormire. Sed cum
nullum motum iacentis sensu au
rium caperet. accessit proximans ad cor
tinam. et eleuans eam. uidensque ca
dauer absque capite holofernis in suo
sanguine tabefactum iacere super terram.
exclamauit uoce magna cum fle
tu. et scidit uestimenta sua. Et ingressus
tabernaculum iudith non inuenit eam.

Et exiliuit foras ad populum et dixit.
Una mulier hebrea fecit confusionem
in domo regis nabuchodonosor. Ecce enim ho
lofernes iacet in terra. et caput ipsius
non est in illo. Quod cum audissent
principes uirtutis assyriorum. scide
runt omnes uestimenta sua. et into
lerabilis timor et tremor cecidit
super eos. et turbati sunt animi eorum
ualde. Et factus est clamor incomparabi
lis in media castra. XV

Cumque omnis exercitus decol
latum holofernem audisset.
fugit mens et consilium ab eis. et
solo tremore et metu agitati fu
ge presidium sumunt. ita ut nullus
loqueretur cum proximo suo. sed incli
nato capite relictis omnibus euade
re cupiebant hebreos. quos armatos
uenire super se audierant. fugien
tes per uias camporum. et semitas
collium. Videntes itaque filii israel
fugientes illos descenderunt. clan
gentes tubis. et ululantes post
ipsos. et quoniam assyrii non adunati in fu
gam ibant precipites. filii autem israel
uno agmine persequentes. Debilita
bant omnes quos inuenire potuissent.
Misitque ozias nuntios per omnes ciuita
tes et regiones israel. Omnis itaque
regio. omnisque urbs electam iu
uentutem misit armatam post illos.
et persecuti sunt eos in ore gladii.
quousque peruenissent ad extremi
tatem finium suorum. Reliqui autem qui
erant in bethulia ingressi sunt castra
assyriorum. et predam quam fugientes
assyrii reliquerant abstulerunt. et
onustati sunt ualde. Hii uero

qui uictores reu(er)si s(un)t i(n) bethuliam o
(mn)ia q(uae) illoꝝ erant abstulerunt
sec(um). ita ut n(on) esset numer(us) i(n) pecorib(us)
iumentis ⁊ uniuersis mobilib(us) eoꝝ.
ut a minimo usq(ue) ad maximu(m)
om(ne)s diuites fierent de p(re)dationib(us)
eoꝝ. Joachim aut(em) summ(us) pontifex
de ierl(m) uenit in bethulia(m) cu(m) uni
u(er)sis p(res)b(ite)ris suis. ut uideret iudith.
Que cum exisset ad illum b(e)n(e)dixe
runt illam o(mn)es una uoce dicentes.
Tu gl(or)ia ierl(m). tu leticia isr(ae)l. tu ho
norificentia p(o)p(u)li n(ost)ri. q(ui)a fecisti ui
riliter ⁊ (con)fortatu(m) est cor tuu(m). eo
q(uod) castitate(m) amaueris. ⁊ post ui
rum tuu(m) alt(er)um nescieris. Ideo ⁊
manus d(omi)ni (con)fortauit te. ideo q(ue)
eris b(e)n(e)dicta i(n) et(er)num. Et dixit
omnis p(o)p(u)l(us). fiat fiat. P(er) dies aut(em)
xxx. uix collecta s(un)t spolia assyri
oꝝ a p(o)p(u)lo isr(ae)l. Porro aut(em) uniuersa
que holofernis peculiaria fuis
se p(ro)bata sunt dederunt iudith i(n)
auro ⁊ argento. ⁊ uestib(us) ⁊ gemmis
⁊ omni supellectili. ⁊ tradita s(un)t il
li o(mn)ia a p(o)p(u)lo. Et omnis p(o)p(u)l(u)s gaude
bat cum mulierib(us) ⁊ uirginib(us) ⁊
iuuenib(us) i(n) organis ⁊ cytharis.

XVI

Tunc cantauit can
ticu(m) h(oc) d(omi)no iudith dicens.
Incipite d(omi)no i(n) tympanis. cantate
d(omi)no in cymbal(is). Modulamini illi
psalmu(m) nouu(m). exultate ⁊ inuoca
te nome(n) eius. D(eu)s conterens bella
d(omi)n(u)s nome(n) illi. Qui posuit castra sua
i(n) medio p(o)p(u)li sui. ut eriperet nos de
manu om(n)iu(m) inimicoꝝ n(ost)roꝝ. Venit
assur de montib(us) ab aquilone i(n) mul
titudine fortitudinis sue. cui(us) mul
titudo obturauit torrentes. ⁊ eq(ui) eoꝝ
cooperuerunt ualles. Dixit se incen
suꝝ fines meos. ⁊ iuuenes meos
occisuꝝ gladio. infantes meos da
re in p(re)dam. ⁊ uirgines i(n) captiuitate.
D(omi)n(u)s aut(em) omnip(oten)s nocuit eum. ⁊ tradid(it)
eum i(n) manus femine. ⁊ (con)fudit eu(m).
Non enim cecidit potens eoꝝ a iuuen
ib(us). nec filii titan p(er)cusserunt eu(m).
nec excelsi gygantes imposuerunt
se illi. s(ed) iudith filia merari i(n) sp(eci)e
faciei sue dissoluit eum. Exuit e(nim)
se uestimento uiduitatis. ⁊ induit
se ueste leticie i(n) exultatione filioꝝ
isr(ae)l. Vnxit faciem sua(m) unguento
⁊ colligauit cincinnos suos mitra.
accep(it) stolam noua(m) ad decipiend(um)
illum. Sandalia eius rapuerunt oc(u)los ei(us). pulchri
tudo eius captiua(m) fecit a(n)i(m)am eius.
Amputauit pugione ceruice(m) eius.
Horruerunt p(er)se (con)stantiam ei(us). ⁊
medi audaciam ei(us). Tunc ulula
uerunt castra assirioꝝ. q(ua)n(do) apparuerunt
humiles mei. arescentes in siti. Filii
puellaꝝ (com)punxerunt eos. ⁊ sicut
pueros fugientes occiderunt eos.
perierunt in p(re)lio a facie d(omi)ni mei.
Ymnu(m) cantem(us) d(omi)no. ymnu(m) nouu(m)
cantem(us) d(e)o n(ost)ro. Adonay d(omi)ne mag
nus es tu. ⁊ p(re)clarus i(n) uirtute. ⁊
que(m) sup(er)are nemo p(otes)t. Tibi seruiat
omnis creatura tua. q(ui)a dixisti ⁊ f(ac)ta s(un)t.
misisti sp(iritu)m tuu(m) ⁊ creata s(un)t. ⁊ n(on) e(st) qui
resistat uoci tue. Montes a fu(n)dam(en)
tis mouebuntur cu(m) aquis. petre
sic(ut) cera liquescent an(te) facie(m) tuam.
Qui aut(em) timent te magni erunt
ap(u)d te p(er) o(mn)ia. Ve genti insurgenti sup(er) ge
n(us) meu(m). D(omi)n(u)s n(am) omnip(oten)s uindicauit

in eis: in die iudicii visitabit illos. Dabit enim ignem et vermes in carnes eorum ut urantur et sentiant usque in sempiternum. Et factum est post hec omnis populus post victoriam venit in Ierusalem adorare Dominum. Et mox ut purificati sunt obtulerunt omnes holocausta et vota et repromissiones suas. Porro Iudith universa vasa bellica Holofernis que dedit illi populus et conopeum quod ipsa sustulerat in anathema oblivionis. Erat autem populus iocundus secundum faciem sanctorum et per tres menses gaudium celebritatis huius victorie cum Iudith. Post dies autem illos unusquisque rediit in sua, et Iudith magnificata est in Bethulia et preclarior erat universe terre Israel. Erat etiam virtuti castitatis adiuncta ita ut non cognosceret virum omnibus diebus vite sue ex quo defunctus est Manasses vir eius. Erat autem diebus festis procedens cum magna gloria. Mansit autem in domo viri sui annos centum quinque et dimisit abram suam liberam. Et defuncta est ac sepulta cum viro suo in Bethulia. Luxitque illam omnis populus diebus septem. In omni autem spatio vite eius non fuit qui perturbaret Israel et post mortem eius annis multis. Dies autem victorie huius festivitatis ab Hebreis in numero dierum sanctorum accipitur et colitur a Iudeis ex illo tempore usque in presentem diem. Explicit liber Iudith. Incipit prefatio in librum Hester.

Librum Hester variis translatoribus constat esse vitiatum. Quem ego de archivis Hebreorum relevans verbum e verbo expressius transtuli. Quem librum editio vulgata laciniosis hinc inde verborum finibus trahit, addens ea que ex tempore dici poterant et audiri, sicut solitum est scolaribus disciplinis sumpto themate excogitare quibus verbis uti potuit qui iniuriam passus est, vel ille qui iniuriam fecit. Vos autem o Paula et Eustochium quoniam et bibliothecas Hebreorum studuistis intrare et interpretum certamina comprobastis, tenentes Hester Hebraicum librum per singula verba nostram translationem aspicite ut possitis agnoscere me nichil etiam augmentasse addendo, sed fideli testimonio simpliciter sicut in Hebreo habetur historiam Hebraicam Latine lingue tradidisse. Nec affectamus laudes hominum nec vituperationes expavescimus. Deo enim placere curantes minas hominum penitus non timemus, quoniam dissipat Deus ossa eorum qui hominibus placere desiderant, et secundum apostolum qui huiusmodi sunt servi Christi esse non possunt. Rursum in libro Hester alfabetum ex minio usque ad theta litteram fecimus diversis in locis, volentes scilicet hec interpretum ordinem per hoc insinuare studioso lectori. Nos enim iuxta morem Hebreum ordinem prosequi etiam in LXX editione maluimus. Explicit prologus. Incipit liber Hester.

In diebus Assueri qui regnavit ab India usque Ethiopiam super centum xxvii provincias quando sedit in solio regni sui, Susa civitas regni eius exordium